W numerze dzisiejszym kronika Cechu Kapeluszników i Czapników w Bydgoszczy oraz cennik krawiecki

Rok IV — Nr 26 (107) Bydgoszcz, Olsztyn, dnia 27 czerwca 1948 r. Cena zł 15

RZEMIEŚLNIK POMORSKI

TYGODNIK GOSPODARCZY

O swojski charakter produkcji

Zasadnicze przemiany pojęć, zmierzch wielowiekowych nieraz przywarów, stawiają społeczeństwo polskie przed nowymi zagadnieniami.

Każdy, zdolny lub mniej zdolny, porwany wartkim nurtem życia, zdwaja wysiłki, aby tylko nadążyć, aby nie zostać wyprzedzony przez innych, choćby młodszych i silniejszych.

W szeregu budowniczych nowych zrębów naszej państwowości, obok robotnika i chłopa, stoi inteligentny rzemieślnik na trudnym, bo odpowiedzialnym stanowisku. Na miejscu niepoślednim postawiło rzemieślnika jego przygotowanie fachowe, wieloletnia praktyka warsztatowa i szeroki zasób wiedzy. Tak, wiedza bowiem i ciągłe poszerzanie jej kręgu jest nieodzownym elementem składającym się na powstanie każdego rękodzieła. Rzemieślnik nie poprzestanie na wiedzy, którą przekazał mu jego mistrz. Będzie od odkrywcą nowych dróg, prowadzących do unowocześnienia, do postępu. Rzemiosło polskie stanowi dużą liczebnie grupę, i jako jedna całość, walczy o przynależne mu miejsce w nowej rzeczywistości państwowej. Samodzielne rzemieślnicze warsztaty pracy, na tle współzawodnictwa z coraz bardziej rozwijającym się przemysłem fabrycznym, chcąc sprostać wymogom teraźniejszości dziejowej, muszą niekiedy przestawić zwrotnicę toru swego rozwoju, pod kątem najaktualniejszych potrzeb gospodarczych kraju. Zagadnienie to rozwiązuje czynnik gospodarczy, wskazując na:

a) spółdzielczość, zapewniającą środki produkcji,

b) uartystycznienie produkcji, czyli podniesienie jej poziomu estetycznego.

Zapoczątkowany po pierwszej wojnie światowej przemysł artystyczny rozwija się pomyślnie dzisiaj dlatego, że jest oparty na dobrych wzorach regionalnych sztuki ludowej. Polska sztuka ludowa była i jest źródłem pomysłowości artystów-użytkowców.

Wzory zaprojektowane przez artystę, przy współudziale rzemieślnika-wychowawcy, znajdują popyt nie tylko w kraju, ale mogą i powinny iść na eksport. Ażeby produkt rzemiosła nadawał się do tego celu, musi on nosić cechę polskości w jak najlepszym wydaniu artystycznym. W wielu dziedzinach wytwórczości rzemieślniczej osiągnięto duży sukces przez współpracę rzemieślnika z artystą.

Ażeby uzmysłowić sobie słuszność takiego twierdzenia, sięgnijmy do przykładów.

Sosnowe meble, zaprojektowane z wyczuciem piękna prostej formy, a przy tym wygodne, kryte samodziałem, zdobią dziś wnętrza najbardziej reprezentacyjne. Przestarzałe typy mebli nie wytrzymują krytyki. Co pomoże mistrzowskie wykonanie techniczne przedmiotu, gdy forma jego jest brzydka i nie odpowiednia do charakteru dzisiejszych warunków mieszkaniowych. Jedna duża tkanina, zawieszona na ścianie, podnosi atmosferę wnętrza bardziej, niż dziesiątki rolek tapety. Z dywanem może z powodzeniem rywalizować wzorzysty szmaciak. Drogocenne kryształy nie mają racji bytu u nas, mamy bowiem przepiękną ceramikę w przeróżnych regionalnych odmianach. Najpiękniejsze lampy, to te, które zaprojektował artysta, a wykonał tokarz lub kowal. We wszystkich dziedzinach pracy rzemieślnika, wielką rolę gra pierwiastek artystyczny.

Mnożenie natomiast obcej naszemu duchowi brzydoty, jest wybitnie szkodliwe wychowawczo — psuje bowiem dobry smak i wystawia złe świadectwo naszej kulturze. Bolączka ta występuje, niestety, jaskrawo na naszych ziemiach.

Ciężki duch niemieckiej kultury i pseudo-sztuki na eksport, zawładnął duszą polską na Pomorzu i pokutuje tu jeszcze w niektórych branżach polskiego rzemiosła. Bydgoszcz, miasto wojewódzkie, położone na szlaku głównym, wiążącym Polskę Centralną z jej morzem i Ziemiach Odzyskanych, posiadająca sieć ośrodków artystycznych i placówek szkolących nowe kadry pracowników sztuki użytkowej, stanie się w niedługim czasie jednym z głównych środowisk wytwórczych przemysłu artystycznego.

Rzemieślnik wspólnie z artystą wyprą ostatecznie szpetny sprzęt, zalegający witryny sklepowe. Na jego miejsce pojawią się przedmioty równie użyteczne, ale o wiele piękniejsze i swojskie.

Uprzemysłowienie kraju nie zagraża w niczym rozwojowi rzemiosła. Przez przemysł, społeczeństwo staje się bogatsze, a wówczas piękny owoc pracy rzemieślnika będzie zawsze pożądanym owocem.

Pamiętać jednak należy, że najpiękniejsza róża papierowa zbrzydnie przy polnych choćby, ale żywych kwiatach.

Ryszard Siennicki
Referent artystyczny.

Woj. Zjazd Malarzy i Lakierników w Bydgoszczy

Pod protektoratem Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy odbył się w sali „Resursy Kupieckiej" w dniu 19 czerwca 1948 r. Wojewódzki Zjazd Malarzy i Lakierników w Bydgoszczy.

Zjazd zgromadził licznie zebranych delegatów prawie z wszystkich miast woj. pomorskiego oraz delegatów z Krakowa, Katowic, Poznania, Szczecina. Prócz tego zaszczycili swą obecnością: ks. sup. Wantuchowski, wiceprezes Zw. Izb Rzem. p. Fiołka, prezes Izby Rzemieślniczej p. Kuczma, dyr. Izby p. Werno, kustosz Muzeum Miejskiego p. Borucki i dyr. Średniej Szkoły Zaw. p. Durek.

Otwarcia zjazdu dokonał przew. kom. organizacyjnego st. cechu p. Leon Witkowski, powołując do stołu prezydialnego ks. sup. Wantuchowskiego, wiceprezesa p. Fiołkę, prezesa p. Kuczmę, dyr. p. Werno, redaktora „Rzemieślnika Pomorskiego", p. Czecha z Krakowa, p. Piechnickiego z Katowic, p. Juszczaka z Poznania i p. Graczyka z Bydgoszczy.

Na przewodniczącego zjazdu powołano p. Chełminiaka z Inowrocławia, do pióra p. Szumińskiego, zaś na ławników delegatów z Grudziądza, Włocławka i Torunia.

Życzenia pomyślnych i owocnych obrad złożyli: prezes Izby Rzemieślniczej p. Kuczma, ks. sup. Wantuchowski, wiceprezes Zw. Izb Rzem. p. Fiołka, zaś Cech Malarzy i Lakierników z Warszawy nadesłał telegram.

Referat organizacyjny w związku ze zmianą ustawy przemysłowej i ustalenie obwodów cechowych wygłosił dyr. Izby Rzem. p. Werno. Referent omówił o szeregu ustaw, które zostały już w rzemiośle wprowadzonych, przytoczył, iż koroną tych ustaw i dekretów to nowy dekret o wprowadzeniu przymusu cechowego. Dekret przynosi szereg realnych i pożytecznych dla rzemiosła, postulatów. Zginą cechy mieszane a tylko w wyjątkowym wypadku przyłączone będą zawody o małej liczbie osób do cechu najbardziej pokrewnego. na całym terytorium woj. pomorskiego powstaną 3 cechy malarzy i lakierników i to: okręg bydgoski i chojnicki — tworzyć będzie cech w Bydgoszczy, okręg toruński i włocławski — cech w Toruniu, okręg grudziądzki — cech w Grudziądzu, razem wszystkie cechy mieścić będą 211 zakładów samoistnych. Dotychczas było w całym województwie pomorskim 180 cechów, według projektu nowej siątki cechów liczba ich będzie 133 włącznie z cechami wojewódzkimi.

Dalej omówił referent o mających się odbyć wyborach do władz Izby Rzemieślniczej. Prawo wyborcze będzie miał każdy samoistny rzemieślnik z ukończonym 18 rokiem życia zaś wybieranym z ukończonym 21 rokiem. Obecnie wszystkie zarządy cechów jak i Pow. Zw. Cechów zostaną zawieszone w czynnościach, na ich miejsce wejdą zarządy komisaryczne. Do komisarycznego zarządu nie wejdzie żaden z poprzedniego zarządu. Na koniec podaje szereg projektów do nowelizacji prawa przemysłowego.

Drugi z kolei referat wygłosił wiceprezes p. Fiołka „O dokształceniu uczni".

Nad referatem powyższym wywiązała się długa rzeczowa dyskusja. M. in. p. Wojciechowski z Katowic zaznaczył, iż nakładem Izby Katowickiej wyjdzie z druku program szkoleniowy uczni. Przytoczył, by prasa, radio i kino pomogło rzemiosłu w propagandzie nad werbowaniem narybku rzemieślniczego. Należałoby już rozpocząć propagandę w ostatnim roku szkolnym w powszechnych szkołach, dając młodzieży możność zapoznania gałęzi rzemiosła przez zwiedzanie warsztatów. Przypomina, iż kształcenia uczni przez mistrzów winno być raz z tradycji, drugi z obowiązku dla przyszłych pokoleń.

Dyr. Durek zapewniał, że gdy zbierze się odpowiednia ilość uczni, wówczas utworzy specjalną klasę dla malarzy i nauka może odbywać się tylko w porze zimowej, nie przerywając ich praktyki zawodowej w sezonie.

Jako trzeci referat na temat: „Pomiary prac malarskich" wygłosił p. Słomski.

Ostatni referat wygłosił p. Witkowski „O zastosowaniu taryfy akordowej", po czym nastąpiła przerwa obiadowa w której komisja opracowała rezolucje.

W drugiej części zjazdu, przeczytał p. Wojciechowski tekst telegramu hołdowniczego do Min. Przem. i Handlu p. Hilarego Minca z racji wydania dekretu o częściowej zmianie prawa przemysłowego. Następnie odczytał tekst rezolucji, którą w całości poniżej podajemy.

Rezolucja

Zjazdu Malarzy i Lakierników wojew. pomorskiego w Bydgoszczy w dniu 19 czerwca 1948 r.

Zjazd po wysłuchaniu referatów i przeprowadzeniu dyskusji domaga się:

1. Aby Komitet Organizacyjny Zjazdu Wojewódzkiego Malarzy i Lakierników poczynił kroki w Izbie Rzemieślniczej w Bydgoszczy, by z uwagi na odbywające się obecnie tworzenie Okręgowych Związków Cechów, do okręgu włocławskiego przyłączyć także powiat lipnowski, Włocławkowi jako miastu wydzielonemu, uprzemysłowionemu i o dogodnym połączeniu komunikacyjnym przysługuje większy zasięg terytorialny niż w obecnym projekcie jest przewidziane.

Z tym łączy się pozostawienie Cechu Malarzy w Włocławku, który po przeprowadzeniu przymusowości cechowej pod względem ilościowym na pewno wzrośnie bez uszczerbku dla cechów sąsiedzkich.

2. Do Kuratorium Okr. Szkolnego w Toruniu.

Aby utrzymać ciągłość nauki praktycznej i szkolnej w zawodzie malarskim i pokrewnych, zwolnić uczniów z obowiązku szkolnego w sezonie letnim, a całość nauki przełożyć na sezon zimowy. Przyczyni się to z pełną korzyścią dla uczącego, szkoły jak i zawodu. W sezonie zimowym istnieją większe możliwości stawienia do dyspozycji szkoły odpowiednich fachowców jako instruktorów-nauczycieli.

Poza tym aby w celu podniesienia poziomu zawodu malarskiego były wprowadzone centra szkolenia zawodowego, dla tej grupy uczniów, która z przyczyn od siebie niezależnych nie ma możności normalnego uczęszczania do Średniej Szkoły Zawodowej.

3. Do Referatów Budowlanych — Powiatowych i Samorządowych.

Wojewódzki Zjazd Malarzy i Lakierników w dniu 19 czerwca 1948 r. w Bydgoszczy domaga się, aby odnośne urzędy przy kosztorysowaniu i wydawaniu prac malarskich ściśle przestrzegały przepisów obmiarowych, opracowanych przez Polski Kom. Norm przy Min. Odbudowy.

W wolnych głosach p. Wojciechowski przedstawił projekt komisji branżowej dla zawodów powłokarskich, który się spotkał z uznaniem zgromadzonych.

Na zakończenie st. cechu p. Witkowski podziękował Izbie Rzemieślniczej za wydatną pomoc przy organizowaniu zjazdu oraz wszystkim uczestnikom za gremialny udział i rzeczową dyskusję. Na tym przew. p. Chełminiak solwował zjazd hasłem: „Cześć Malarstwu".

Akademia

W drugim dniu uroczystości odbyła się uroczysta akademia z okazji 70-lecia istnienia Cechu Malarzy i Lakierników w Bydgoszczy oraz 25 lat istnienia Spółdzielni Surowców Malarzy i Lakierników w Bydgoszczy.

W kościele farnym odbyło się nabożeństwo na intencję cechu, gdzie ks. prob. Hanelt zawiesił na sztandarze ryngraf z wizerunkiem Matki Boskiej Częstochowskiej, ufundowany przez panią J. Jasiewicz. Ryngraf został już uprzednio poświęcony na Jasnej Górze w Częstochowie w czasie trwania Ogólnopolskiego Zjazdu Malarzy i Lakierników.

Po zagajeniu akademii przez st. cechu p. L. Witkowskiego, który w serdecznych słowach witał przybyłych przedstawicieli, gości oraz brać malarską, chór „Halka" pod batutą p. Kabacińskiego odśpiewał „Gaude Mater Polonia".

Kronikę cechową odczytał sekretarz p. Szumiński, drogą z kolei kronikę Spółdzielni odczytał p. Roman Jasiewicz.

Bardzo doniosłym punktem akademii było wręczenie pięknie wykonanych dyplomów pp. Marcinowi Jasiewiczowi, Piotrowi Mroczkowi i Franciszkowi Lewandowskiemu. W czasie trwania akademii wygłosił deklamację uczeń malarski Janusz Wiśniewski, w dalszym ciągu wystąpił chór „Halka", oraz orkiestra odegrała wiązankę ludową.

Przemówienia oraz składania życzeń zapoczątkował ks. prob. Hanelt, dalej życzenia składali w imieniu prezydenta miasta p. radca Gapiński, wiceprezes Zw. Izb Rzem. p. Fiołka, prezes Izby Rzemieślniczej p. Kuczma, p. Malachowski — Spółdz. z Katowic, Kasałek — Spółdz. Surowców Fryzjerskich, p. Zwoliński — z Szczecina, p. Czech z Krakowa, p. Kępiński z Katowic, dyr. Laskowski — Średnia Szkoła Zaw., del. z Poznania, p. Palamowicz z Gniezna, p. Błaszak — Cech Rzeźn.-Wędl. i p. Gburczyk z Grudziądza. Prócz tego odczytano szereg telegramów od cechów malarskich z Częstochowy, Gdańska-Gdyni, Warszawy, od Zarządu Spółdzielni „Czystość" oraz od f-y Jan Godek z Poznania.

Po zakończeniu akademii nastąpiło zwiedzanie wystawy prac uczniowskich na dolnej sali i pamiątek cechowych.

Historia Cechu Kapeluszników i Czapników
w Bydgoszczy

Zawód kapeluszniczy jak i czapniczy zaliczyć należy do branży odzieżowej. Nakrycia głowy, wykonane przez nasze mistrzynie i mistrzów, mają dwa zasadnicze cele do spełnienia: przede wszystkim chronią głowy nasze przed wpływami atmosferycznymi i uderzeniami, a po drugie podnoszą wygląd zewnętrzny człowieka.

Sztuka wykonywania okrycia głów nie jest bynajmniej sztuką nowoczesną; już pamiątki z czasów starożytnych wykazują nietylko, że dany zawód istniał, ale także niezbicie stwierdza, że ówczesnym mistrzom kapeluszniczym bynamniej nie zbywało na fantazji i poczuciu piękna. Poczucie piękna, pomysłowość, gust, umiłowanie zawodu i wreszcie stałe podążanie z postępem czasu i mody — oto warunki, od których zależy w znacznej mierze powodzenie każdego mistrza kapeluszniczego.

Najtrudniejsze zadanie do spełnienia ma kapelusznictwo damskie. Tu fachowiec musi posiadać dużo wyobraźni i, fantazji, gdyż projekty i wykonania kapeluszy są zwykle dla klientek za mało fantastyczne i za mało oryginalne. Idealnym rozwiązaniem byłoby dostosowanie każdego kapelusza do wyglądu zewnętrznego danej klientki, każdy taki kapelusz byłby zarazem i modelem. Kapelusze damskie noszone były za czasów Ludwika XVI i XVII.

Historia kapelusza filcowego sięga czasów starożytnych i wieku średniego, nie używano go jednak do strojów uroczystych. Dopiero w XVI wieku pojawił się, jako część stroju męskiego wysoki kapelusz hiszpański. W XVII wieku wypiera go z mody kolisty kapelusz holenderski (t zw. Rembrandt), który z kolei zostając wyparty przez olbrzymi, kolisty kapelusz szwedzki. W XVII wieku panuje w modzie trójgraniasty kapelusz francuski, aby w okresie rewolucji francuskiej ustąpić t.zw. „pierogowi". W pierwszej połowie XIX wieku stał się modnym wysoki cylinder, używany przy strojach uroczystych, oraz półcylinder, znane były też i w ówczesnych czasach kapelusze słomkowe t. zw. „panamskie".

Czapki noszono w różnych wiekach w rozmaitych formach i kształtach. Znane są nam czapki regionalne, rogatywki (wojskowe) szkolne, urzędowe i organizacyjne.

Czapnicy należeli już do zorganizowanego zawodu, łącząc się w cech z krawcami.

W marcu 1938 r. z inicjatywy ówczesnego prezesa koła bydgoskiego Pomorskiego Związku Samodzielnych Rzemieślników Chrześcijan, p. Piotra Godka, oraz kierownika Oddziału Przemysłowego p. Wolskiego, utworzono cech pod nazwą „Cech Kapelusznictwa w Bydgoszczy". Zebranie organizacyjne odbyło się 4 lutego 1938 r. zaś 2 marca odbyło się zebranie konstytucyjne. Uchwalono statut cechowy, który został zatwierdzony 25 marca 1938 r.

Duże zrozumienie dla zadań i celów Cechu Kapeluszniczego okazały wówczas jednostki, które w tej dziedzinie już zawodowo długie lata pracowały, przystępując jako członkowie do cechu w liczbie 16.

Do ścisłego zarządu Cechu Kapeluszniczego powołano: na st. cechu p. Marię Wystańską, na podstarszego p. Władysława Szymankiewicza, na. sekretarza p. Józefę Jabłońską, na skarbnika p. Aurelię Pellowską.

Od tej chwili praca w zawodzie kapeluszniczym i czapniczym weszła na właściwe tory, co uwidoczniło się w rozwoju tak samego cechu jak też i w podniesieniu się poziomu zawodowego poszczególnych członków. Liczba członków wzrastała z dniem każdym. Tych którzy pracowali przez szereg lat w zawodzie kapeluszniczym a nie posiadali żadnych dokumentów, starali się podciągnąć i umożliwić im złożenie egzaminu.

W lipcu 1939 r. zorganizowano gremialną wycieczkę rzemiosła pomorskiego na Kongres Rzemiosła Polskiego do Częstochowy, gdzie Cech Kapeluszników złożył u stóp Matki Boskiej wotum w postaci ryngrafu. W tymże roku odnieśli członkowie wielki sukces w rewii mód, przez wystawienie pięknych okazów kapeluszy.

Dalszemu rozwojowi Cechu Kapeluszniczego położył kres najazd hitlerowski na Polskę. Wówczas to okupant bezprawnie pozabierał prawie wszystkim członkom ich warsztaty pracy a ich prawi właściciele stali się zwykłymi pracownikami. Część członków cechu została wywieziona z terenu bydgoskiego do G. G. lub też w głąb Niemiec. Wszystkie jednak protokoły, książki cechowe i statut przechował do czasu oswobodzenia naszej Ojczyzny podstarszy cechu p. Władysław Szymankiewicz.

Z początkiem lutego 1945 r. zebrało się stare grono członków byłego Cechu Kapeluszniczego i wznowiło jego działalność; st. cechu została p. Maria Wystańska, podstarszym i równocześnie sekretarzem wybrano p. Władysława Szymankiewicza, zaś skarbnictwo powierzono p. Aurelii Pellowskiej. W czasie działań wojennych zginęły wszelkie dokumenty i protokolarze cechowe. Stratę tę nie mogą członkowie cechu przeboleć do dzisiejszego dnia. Po raz pierwszy od czasu istnienia cechu obchodzono w tymże roku uroczyście gwiazdkę.

Cech brał udział w Ogólnopolskim Kongresie Rzemiosła w Bydgoszczy, wystawiając pięknie udekorowany wóz, na którym przedstawicielki cechu kapeluszniczego reprezentowały na swych główkach kapelusze z czasów Ludwika XVI i XVII-go. W tymże samym dniu została otwarta wystawa Przemysłu, Rzemiosła i Handlu, gdzie członkowie cechu za wystawione eksponaty otrzymali liczne nagrody. Za korowód, cech jako całość, otrzymał dyplom uznania.

W dniu 25 października 1946 r. został zatwierdzony statut cechowy, według którego nazwa cechu brzmi „Cech Kapeluszników i Czapników w Bydgoszczy". Okręg działalności cechu obejmuje: obszar miasta Bydgoszczy i powiatu bydgoskiego, miasta Inowrocław i powiatu inowrocławskiego, oraz powiatów szubińskiego, wyrzyskiego, sępoleńskiego, chojnickiego, tucholskiego i świeckiego.

Od lipca 1947 r. cech ponosi poważną stratę przez wycofanie się z pracy aktywnej st. cechu p. Marii Wystańskiej z powodu ciężkiej choroby jaka do dzisiejszego dnia ją przygniotła. Funkcję w jej zastępstwie prowadził podstarszy p. Szymankiewicz, który czerpał dalej z cennych porad od chorej.

W sierpniu 1947 r. opracowano ramową kalkulację. W celu podniesienia zawodu nagrodzono najlepszą uczennicę podaną przez Średnią Szkołę Zawodową Rajmusówne Irenę, zatrudnioną u mistrzyni p. Królównej.

Na walnym rocznym zebraniu w dniu 5 kwietnia 1948 r. członkowie cechu uznając zasługi jakie poniosła p. Maria Wystańska dla cechu, uchwalono mianować ją I. członkiem honorowym. Na tymże zebraniu wybrano nowe władze cechowe: st. cechu został p. Władysław Szymankiewicz, podstarszym p. Waleria Rejeńtowicz, sekretarzem p. Franciszka Matyśkiewiczowa, skarbnikiem p. Aurelia Pellowska, ławnikami: pp. Świtalska, Zachariasz, Królówna i Stróżewska.

W czasie działalności cechu zmarli i zostali pomordowani członkowie: Franciszka Porożyńska, Adolf Wojnarowski, Anna Piotrowska i Józefa Majewska. Cześć ich pamięci!

Cech liczy w chwili obecnej 64 członków. Dla ułatwienia członkom zdobycia odpowiednich surowców utworzona została Pomocnicza Spółdzielnia przy cechu.

W dniu 2 marca 1948 r. przypadła 10-letnia rocznica założenia cechu. W związku z tym powstała myśl ufundowania sztandaru cechowego. Dzięki ofiarności wszystkich członków cechu myśl ta została zrealizowana; w dniu dzisiejszym obchodzimy uroczyście poświęcenie naszego sztandaru połączone z obchodem 10-lecia istnienia cechu.

Życzeniem naszym jest, by sztandar, którego poświęcenie dziś obchodzimy, prowadził nas i przyświecał w zbożnej pracy nad rozwojem zawodu kapeluszniczego i czapniczego.

Niechaj zawodowi naszemu, tak przez nas umiłowanemu, zaświta jutrzenka lepszej przyszłości a sztandar nasz niech nas prowadzi w naszym trudzie codziennym, ponoszonym dla chwały naszego rzemiosła i tak bardzo umiłowanej naszej Ojczyzny Polski.

Kronikarz cechu.

Bydgoszcz, dnia 27 czerwca 1948 r.

Z zebrania Cechu Czapników i Kapeluszników w Bydgoszczy

Dnia 14 czerwca 1948 r. w sali „Domu Rzemiosła" odbyło się zebranie kwartalne Cechu Kapeluszników i Czapników.

Zagajena zebrania dokonał st. cechu p. Szymankiewicz, po czym przedstawił zebranym program uroczystości cechowej tj. poświęcenie sztandaru połączone równocześnie z uroczystym obchodem 10-lecia istnienia cechu, które odbędzie się w niedzielę dnia 27 czerwca br. w sali „Resursy Kupieckiej". Apelował do wszystkich członków o gremialny udział w tej doniosłej uroczystości cechowej.

Jako następna była poruszana sprawa spółdzielni cechowej oraz kwestia uregulowania zaległych składek. W komunikatach zarządu sekretarka p. Matyśkiewiczowa przeczytała kilka okólników z Izby Rzemieślniczej i Pow. Zw. Cechów.

W wolnych głosach st. cechu apelował do członków, którzy mają powyżej 25 lat pracy zawodowej, by przedłożyli dowody takowe w celu nadania im na uroczystości 10-lecia dyplomów uznania.

Po zakończeniu jeszcze kilku ważnych spraw solwował zebranie st. cechu.

Sprawy podatkowe poruszył p. poseł Wilandt i p. Kałdowski nad którymi potoczyła się obszerna debata. Liczni dyskutanci przedstawili sprawę honorowania ksiąg, prowadzonych przez rzemieślników, o ile nie zostanie udowodniona nierzetelność, sprawę domiarów i wymiarów podatkowych, przy czym podkreślono kwestię zaufania urzędu do podatnika i odwrotnie. Dalszym tematem obrad były sprawy przetargów, przymusowej oszczędności, Średniej Szkoły Zawodowej w Grudziądzu, szkolenia uczni, kwestia przydziału niektórych artykułów jak drzewa i węgla. Zapoznano też obecnych z okólnikiem o kalkulacji cen.

A. B.

Z życia rzemiosła w Grudziądzu

W sali posiedzeń Biura Związku Cechów w Grudziądzu odbyło się zebranie wszystkich zarządów cechów z udziałem p. dyr. Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy Werno, referenta spółdzielczości rzemieślniczej p. Dramowicza, prezesa Nasiadka z Bydgoszczy, predstawiciela tut. Urzędu Skarbowego, Średniej Szkoły Zawodowej i prasy. Celem zebrania były najistotniejsze w chwili obecnej zagadnienia rzemiosła, a mianowicie reorganizacja i wejście w życie nowej listy rzemiosł.

Zebranie zagaił i obradom przewodniczył prezes p. Nogowski witając wszystkich przybyłych, po czym udzielił głosu p. dyr. Werno. Referent omówił obszernie ustawę o przymusie cechowym podając zebranym do wiadomości, że dotychczasowa organizacja rzemiosła ulega zmianie. Powstaną dwa zasadnicze typy zrzeszeń rzemieślniczych, Cechy i Okręgowe Związki Cechów. Obie te komórki organizacyjne posiadać będą charakter przymusowy t.zn. że każdy samoistny rzemieślnik będzie należał do Cechu z mocy samego prawa, a Cechy do Okręgowych Związków Cechów. Zasięg terytorialny Cechów jak i Okręgowych Związków będzie różny, np. okręg grudziądzki liczyć będzie 5 powiatów: Grudziądz miasto i powiat, brodnicki, nowomiejski, świecki i rypiński. Na terenie województwa pomorskiego istnieć będzie 5 Okręgowych Związków z 142 Cechami, w tym 16 w skali wojewódzkiej. Dotychczasowe Cechy i Pow. Związki Cechów zostaną rozwiązane, a w ich miejsce powstaną komisaryczne zarządy, które uporządkują agendy, przejmą majątek, przedłożą listy członków i zwołają walne zgromadzenia. Na tych walnych zgromadzeniach wyłonią się nowe władze. Okręgowe Związki Cechów będą zarazem okręgiem wyborczym.

W dyskusji nad tym zagadnieniem wysunięto postulat, aby powiat świecki zostawić przy okręgu grudziądzkim, a rypiński przyłączyć do Włocławka ze względu na niedogodną komunikację. W dalszym ciągu obrad dyr. Werno zreferował sprawę sprzedaży domu przy ul. Małogroblowej, należący do Izby Rzemieślniczej. Z uwagi na zamierzoną budowę własnego domu w Bydgoszczy projektuje się sprzedać posiadłość w Grudziądzu. Sprawa ta wywołała niezwykle ożywioną dyskusję, podczas której wysunięto dezyderat, że rzemiosło grudziądzkie jest gotowe nabyć ten gmach.

KOMUNIKAT

Izba Rzemieślnicza podaje do wiadomości, iż rzemieślnicy i członkowie ich rodzin korzystać mogą w roku bieżącym z następujących Domów Wypoczynkowych Rzemiosła będących pod Zarządem Związku Izb Rzemieślniczych R. P.

1. Szklarska Poręba,
2. Międzywodzie, woj. szczecińskie,
3. Olecko, woj. białostockie,
4. Polanica Zdrój,
5. Muszyna.

Koszta dziennego utrzymania w Domach Wypoczynkowych wymienionych pod ad 1, 2, 3 i 4 wynoszą dla osób dorosłych 400 zł, dla dzieci 200 zł. W Muszynie koszta utrzymania dla osób dorosłych i dzieci 475 zł. Wyjeżdżający musi zabrać ze sobą koc, jasiek, prześcieradło i ręcznik. Rzemieślnicy pragnący korzystać z wyżej podanych Domów Wypoczynkowych winni zgłosić to do Izby Rzemieślniczej w Bydgoszczy pokój nr 5 na piśmie względnie ustnie co *najmniej 14 dni przed rozpoczęciem urlopu*, z podaniem miejscowości, ilości osób, oraz daty rozpoczęcia urlopu.

Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy.

Nowy cennik za usługi krawieckie

dla miasta Bydgoszczy i Torunia

W myśl zarządzenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 31 stycznia 1948 r. w sprawie unormowania wynagrodzenia za usługi w zakresie rzemiosła krawieckiego— *Komisja Cennikowa przy Wojewodzie Pomorskim w Bydgoszczy ustaliła wynagrodzenia maksymalne* za usługi zakładów krawieckich.

	KATEGORIA			
I. KRAWIECTWO MĘSKIE	Specjal.	I	II	III
1. Wykonanie				
a) munduru wojskowego	8.901	5.998	5.031	3.870
b) płaszcza wojskowego	9.315	6.277	5.265	4.050
2) Wykonanie garnituru				
a) zwykłego bez kamizelki	10.925	7.362	6.175	4.750
b) zwykłego z kamizelką — wizytowe	12.190	8.215	6.890	5.300
c) marynarka	8.050	5.425	4.550	3.500
d) kamizelka	1.265	852	715	550
e) sportowego	11.270	7.595	6.370	4.900
f) narciarskiego (wiatrówka i szarawary)	5.796	3.906	3.276	2.520
3. Wykonanie palta				
a) letniego	8.280	5.580	4.680	3.600
b) jesiennego	8.694	5.859	4.914	3.780
c) zimowego	9.108	6.138	5.148	3.960
d) reglanu	10.764	7.254	6.084	4.680
4. Wykonanie pokrycia na futro	8.684	5.859	4.914	3.780
5. Wykonanie spodni				
a) zwykłych	2.898	1.953	1.638	1.260
b) bryczesów	3.105	2.092	1.755	1.350
c) pump	3.105	2.092	1.755	1.350
6. Wykonanie przeróbek	według umowy			
nicowanie	10 proc. drożej od wykonania nowego			
7. Wykonanie reperacji				
a) wstawienie siedzenia u spodni	662	446	374	288
b) wstawienie dołu u spodni	476	321	269	207
c) wstawienie łokci	662	446	374	288
d) zmiana kołnierza	476	321	269	207
e) zmiana podszewki	1.759	1.183	994	765
8. Prasowanie				
a) spodni	269	181	152	117
b) garnituru	518	349	292	225
c) płaszcza	518	349	292	225
II. KRAWIECTWO DAMSKIE OKRYCIOWE				
1. Wykonanie kostiumu letniego				
a) angielskiego	9.660	6.510	5.460	4.200
b) fantazyjnego	10.580	7.130	5.980	4.600
c) modelowanego	11.500	7.350	6.500	5.000
2. Wykonanie kostiumu zimowego				
a) angielskiego	10.005	6.742	5.655	4.350
b) fantazyjnego	11.040	7.440	6.249	4.800
c) modelowanego	11.845	7.982	6.695	5.150
d) narciarskiego (wiatrówka, szarawary)	5.796	3.906	3.276	2.520
3. Wykonanie palta letniego				
a) angielskiego	8.280	5.580	4.680	3.600
b) fantazyjnego	9.108	6.138	5.148	3.960
c) modelowanego	9.936	6.696	5.616	4.320
4. Wykonanie palta zimowego				
a) angielskiego	9.108	6.138	5.148	3.960
b) fantazyjnego	9.936	6.696	5.616	4.320
c) modelowanego	10.971	7.393	6.201	4.770
5. Wykonanie pokrycia na futro	8.694	5.859	4.914	3.780
6. Wykonanie spódniczki				
a) spódniczki — spodnie	3.519	2.371	1.989	1.530
7. Wykonanie przeróbek				
a) zmiana fasonu	według umowy			
b) dopasowanie	według umowy			

Zaszeregowanie warsztatów krawieckich do kategoryj

LISTA CZŁONKÓW — KATEGORII I A.

Gutowski Jan, Al. 1 Maja 35
Jankowski August, Śniadeckich 2
Jasiński Bolesław, Al. 1 Maja 51
Kuczma Wiktor, Al. 1 Maja 21
Mikołajski Adam, Al. 1 Maja 11
Nosiński Bolesław, Kwiatowa 17
Steffe Karol, Pomorska 24
Sypniewski Julian, Śląska 8

LISTA CZŁONKÓW — KATEGORII I

Biretto Józef, Al. 1 Maja 42
Chwalisz Jan, Pomorska 21
Czarnecki Józef, Dworcowa 33
Drofiak Stefan, Marsz. Focha 32
Dudziak Franciszek, Dworcowa 36
Grochowski Józef I, Sienkiewicza 20
Gudel Stanisław, Fredry 10
Kiłdanowicz Stanisław, Świętojańska 19
Kneblewski Feliks, Śniadeckich 39
Kochański Cezary, Śniadeckich 25
Krawczak Józef, Dworcowa 57
Kulaszewicz, Cieszkowskiego 3
Młynek Antoni, Długa 35
Paczkowski Wacław, Stary Rynek 18
Piątkowski Władysław, Zduny 4
Pionke Stefan, Sienkiewicza 37
Rzeczycki Konstanty, Chwytowo 14
Sampławski Jan, Dworcowa 7
Siemiński Michał, Dworcowa 70
Witecki Franciszek, Śniadeckich 28
Wilczewski Jan, Św. Trójcy 30
Woźniak Andrzej, Cieszkowskiego 16
Bernacki Jan, Al. 1 Maja 19
Kowalczyk Ignacy, Al. 1 Maja 63

LISTA CZŁONKÓW — KATEGORII II

Banach Edward, Pomorska 42
Bąk Józef, Pomorska 78
Bączkowski Paweł, Pomorska 17
Barański Henryk, Śląska 1
Billewicz Julian, Al. 1 Maja 100
Błaszczak Wojciech, Al. 1 Maja 131
Borowczyk Franciszek, Jana Kazimierza 4
Brodowski Teofil, Dworcowa 52
Brzozowski Piotr, Stary Rynek 16
Burczyński Józef, Chodkiewicza 52
Caliński Ignacy, Al. 1 Maja 75
Chojnacki Władysław, Sienkiewicza 10
Chudziński Franciszek, Kr. Jadwigi 3
Cichański Tadeusz, Chełmińska 20
Dąbrowski Antoni, Łokietka 32
Demski Alfons, Pomorska 49
Dobek Aleksander, Poniatowskiego 30
Drzewiecki Antoni, Sienkiewicza 33
Fabisiak Feliks, Marcinkowskiego 16
Fiut Stanisław, Pomorska 70
Floryszczak Antoni, Kwiatowa 3
Galikowski Stanisław, Pomorska 61
Gulgowski Wiktor, Świętojańska 11
Jałoszyński Ignacy, Magdzińskiego 1
Jakubowski Ludwik, Poznańska 8
Janicki Stefan, Pl. Piastowski 19
Janowski Ignacy, Krasińskiego 19
Jankowski Józef, Sienkiewicza 6
Jankowski Stanisław, Sienkiewicza 20
Jankowski Czesław, Długa 5
Jankowski Stanisław, Marcinkowskiego 9
Jendraszak Wincenty, Kościuszki 42
Kanjerski Antoni, Kr. Jadwigi 7
Karaś Brunon, Poniatowskiego 24
Kiełpikowski Alfons, Al. 1 Maja 168
Konigórski Paweł, Sienkiewicza 46

	Specjalna	I	II	III
8. *Wykonanie reperacji*				
a) zmiana podszewki	1.759	1.186	994	765
b) podłużenie lub skrócenie	517	349	292	225
c) zmiana kołnierza	476	321	269	207
10. *Prasowanie*				
a) kostiumu	517	349	292	225
b) palta	517	349	292	225
III. KRAWIECTWO DAMSKIE LEKKIE				
1. *Wykonanie sukni*				
a) zwykłej		2.346	1.932	1.380
b) fantazyjnej		3.110	2.560	1.830
c) modelowanej		3.670	3.025	2.160
2. *Wykonanie spódniczki*				
a) zwykłej		1.190	980	700
b) fantazyjnej		1.555	1.280	915
c) modelowanej		1.840	1.510	1.080
3. *Wykonanie spódniczki — spodni*		1.975	1.625	1.160
4. *Wykonanie bluzki*				
a) zwykłej		1.190	980	700
b) fantazyjnej		1.555	1.280	915
c) modelowanej		1.840	1.510	1.080
5. *Wykonanie szlafroczka*				
a) zwykłego		1.445	1.190	850
b) fantazyjnego		2.006	1.534	1.180
c) modelowanego		2.618	2.002	1.540
6. *Wykonanie piżamy*				
a) zwykłej		1.190	980	700
b) fantazyjnej		1.785	1.470	1.050
c) modelowanej		2.295	1.890	1.350
7. *Wykonanie przeróbek*				
a) zmiana fasonu	według umowy			
b) skrócenie lub podłużenie		240	200	140
8. *Prasowanie powyższych okryć*				
a) sukni zwykłej		85	70	50
b) sukni fantazyjnej		190	155	110
c) sukni modelowanej		360	295	210

Za wykonanie okryć nie wymienionych w niniejszym cenniku (np. peleryna, sutanna itp.) wolno pobierać wynagrodzenie według umowy.

Ustalona wysokość wynagrodzenia stanowi górną granicę i żądanie lub pobieranie wyższego wynagrodzenia od ustalonych przez Wojewódzką Komisję Cennikową, jest zabronione i podlega karze. O każdym wypadku żądania lub pobierania wyższego wynagrodzenia należy niezwłocznie zawiadomić Delegaturę Komisji Specjalnej lub Społeczną Komisję Kontroli Cen oraz miejscową Komisję Cennikową. Pobieranie niższego wynagrodzenia jest dopuszczalne i wskazane.

Garnitur, suknia i każde inne okrycie nie może być wykonywane z mniejszym nakładem pracy i staranności niż by było przed ustaleniem maksymalnych wynagrodzeń.

W celu uniknięcia nieporozumień odnośnie okryć damskich lekkich w wykonaniu zwykłym, fantazyjnym i modelowanym Wojewódzka Komisja Cennikowa podaje poniżej następujące kryteria:

I. Okrycia zwykłe:

a) suknia o dwóch fałdach względnie klosz, dwie kieszenie i kołnierzyk, prosty rękaw, pasek i guziki
b) bluzki odpowiadają górnej części sukni
c) spódniczki odpowiadają dolnej części sukni
d) szlafroki krótkie i piżamy odpowiadają sukni.

II. Okrycia fantazyjne

a) suknia o wszelkiego rodzaju zmarszczeniach, przybraniach i zaszewkach, noszących wyraźne cechy fantazji
b) bluzki odpowiadają górnej części sukni
c) spódniczki odpowiadają dolnej części sukni
d) szlafroczki długie i piżamy odpowiadają sukni.

III. Okrycie modelowane

a) Suknie wybrane z żurnalu z draperiami, pomysłu krawczyni lub klientki względnie składane z kilku fasonów, z których wykonano jedną,
b) bluzki odpowiadają górnej części sukni,
spódniczki odpowiadają dolnej części sukni,
d) szlafroczki długie i piżamy odpowiadają sukni.

Łączenie kilku gatunków materiału przy sporządzaniu okryć zwykłych nie stanowi podstawy do zaliczenia ich do kategorii okryć fantazyjnych lub modelowanych.

Ustalone przez Komisję Cennikową maksymalne wynagrodzenie stanowią górną granicę i żądanie lub pobieranie wyższego wynagrodzenia jest zabronione i podlega karze przewidzianej w ustawie o zwalczaniu drożyzny i nadmiernych zysków w obrocie handlowym (Dz. U. R. P. nr 43, poz. 218).

Pobieranie niższego wynagrodzenia jest dopuszczalne i wskazane.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Komisji Cennikowej
(—) ST. MACIEJEWSKI

Kowalewicz Franciszek, Sienkiewicza 7a
Koźlak Jan, Nakielska 58
Koziński Władysław, Chodkiewicza 52
Kujawa Jan, Kujawska 21
Kujawa Kazimierz, Lipowa 7
Majchrzak Wacław, Jezuicka 24
Makowski Piotr, Poznańska 21
Malinowski Piotr, Pomorska 26
Maliszewski Leon, Świętojańska 13
Martin Franciszek, Kościuszki 4
Marx Kazimierz, Filarecka 21
Mrówczyński Stanisław, Warszawska 1
Neunert Edmund, Dworcowa 18
Nowaczyk Władysław, Jackowskiego 23
Nowicki Walenty, Chrobrego 15
Panka Wojciech, Bielany 6
Paradowski Bolesław, Hetmańska 20
Pchałek, Al. 1 Maja 44
Połoński Jan, Al. 1 Maja 131
Pokorski Józef, Hetmańska 12
Porbadnik Franciszek, Śląska 19
Radtke Zygmunt, Długa 62
Ryszkowski Stefan, Kordeckiego 19
Sawicki Franciszek, Jasna 15
Seński Ignacy, Hetmańska 16
Śliżewski Roman, Grunwaldzka 26
Sosnowski Michał, Al. 1 Maja 75
Święcichowski Jan, Warszawska 5
Szarpatowski Alfons, Al. 1 Maja 125
Szulczyński Franciszek, Nakielska 35
Szulc Marian, Zduny 2
Tabaczyński Leon, Al. 1 Maja 9
Trzciński Józef, Warszawska 8
Walczak Kazimierz, Staszica 3
Wasilczyk Edward, Chocimska 5
Waszak Antoni, Chołoniewskiego 53
Wesołowski Stanisław, Dworcowa 7
Wiśnicki Bronisław, Kościuszki 50
Wyska Józef, Wileńska 14
Ziółkowski Józef, Sienkiewicza 15
Kulczyk Stanisław, Sienkiewicza 38/3

Kategorię III i krawczyń oraz nie należących do cechu podamy w numerze następnym.

KOMUNIKAT

Cech Krawców i Kuśnierzy w *Bydgoszczy* urządza dla członków *wycieczkę* w dniu 4 lipca br. *parostatkiem do Ostromecka.* Zbiórka o godz. 7,30 przy ul. Wyzwolenia.

Uczestnicy winni natychmiast zgłaszać swój udział w sekretariacie cechowym, tamże można odebrać bezpłatne talony.

ZARZĄD.

Cenniki odbierać można na przyszły tydzień.

Podziękowanie

Dyrekcja Publ. Średniej Szkoły Zawodowej nr 4 w Bydgoszczy składa swoje podziękowane Firmie „MAGNETO" z Bydgoszczy, ul. Król. Jadwigi 27, za darowane pomoce naukowe jak:

4 startery, 9 wirników, 1 dynamo samochodowe, 1 kadłub dynama samochodowego, 3 tryby zębate do startera, 1 akumulator 6 V, 1 pompa wystryskowa ropowa.

Poświęcenie sztandaru Cechu Krawców we Włocławku

Cech Krawców we Włocławku obchodził niedawno uroczystość poświęcenia nowo ufundowanego sztandaru cechowego. Przedwojenny sztandar, jaki Cech posiadał, został przez okupanta zniszczony, wobec czego, stojąc przy tradycji Zarząd Cechu zaraz po uzyskaniu wolności postanowił ufundować nowy sztandar.

Na czele obranego komitetu stanął kolega Jaźwiecki Wacław. W stosunkowo niedługim czasie — mimo, że warunki tak materialne, jak i organizacyjne były niesprzyjające, zdołał zrealizować uchwałę członków przez zakupienie wyjątkowo pięknego, artystycznie wykonanego sztandaru.

Sama uroczystość wypadła imponująco. Uroczysta Msza św. i poświęcenie odbyprzedstawiciele władz i urzędów, między innymi też dyr. Izby Rzemieślniczej Józef Werno oraz przedstawiciele bratnich organizacji rzemieślniczych z Bydgoszczy, Poznania, Kutna, Łowicza i Torunia.

Uroczysta Msza św. i poświęcenie odbyło się w kościele św. Witalisa, zaś akademia w sali Towarzystwa Wioślarskiego.

Podczas akademii odczytana została kronika Cechu i akt erekcyjny. Bardzo podniosłą chwilą było wręczenie sztandaru chorążemu i odebranie od niego ślubowania.

Następnie składali życzenia przedstawiciele władz i organizacji, po czym nastąpiło wpisanie się do księgi pamiątkowej.

Uroczystość oficjalna zakończyła się odśpiewaniem Roty.

KOMUNIKAT
w sprawie zatwierdzenia projektów sztandarów

Izba Rzemieślnicza w Bydgoszczy informuje, że na mocy Dekretu Prezydenta R. P. z dnia 2. 10. 1935 r. o odznakach i mundurach Dz. U. R. P. nr 72, poz. 455, oraz Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 15. 11. 1935 o odznakach i mundurach Dz. U. R. P. nr 86, poz. 534, projekty sztandarów i odznak cechowych podlegają zatwierdzeniu przez Urząd Wojewódzki.

W celu uzyskania szybkiego zezwolenia na ustanowienie i wykonanie standaru, należy złożyć w miejscowym Starostwie Powiatowym a w miastach wydzielonych w Zarządzie Miejskim:

1. Podanie
2. Projekt sztandaru (2 strony) w 3 egzemplarzach w kolorach właściwych,
3. Opis sztandaru i jego wymiary,
4. Załączyć znaczki stemplowe tyt. opłaty stemplowej,
   a) do podania — 50 zł,
   b) za zezwolenie 50 zł,
   c) do każdego załącznika 5 zł.

Starostwo Powiatowe wzgl. Zarząd Miejski nada sprawie bieg właściwy i umożliwi uzyskanie zezwolenia bez jakichkolwiek komplikacji.

IZBA RZEMIEŚLNICZA
w Bydgoszczy.

SKRZYNKA ZAPYTAŃ

ZAPYTANIE

Prowadzę samodzielny warsztat i sklep rzeźnicko-wędliniarski. Nie zatrudniam żadnych sił najemnych ani czeladnika ani ucznia. Jedynie żona pracuje w sklepie. Nadmieniam, że w pracowni mam maszyny z napędem elektrycznym. Czy w tych okolicznościach obowiązany jestem prowadzić księgi i ewentualnie jakie?

ODPOWIEDŹ

Każdy rzemieślnik—przedsiębiorca obowiązany jest dla własnej kontroli prowadzić rzetelnie książki — aby móc w każdej chwili stwierdzić stan swego przedsiębiorstwa. Pod wzgl. podatkowym w myśl § 36 Rozp. min. Skarbu z dnia 31. 10 1946 r. o księgach handlowych i podatkowych (Dz. U. R. nr 65, poz. 365), „zwolnione są od obowiązku prowadzenia ksiąg podatkowych podatku obrotowego, rzemieślnicy, którzy prowadzą zakład rzemieślniczy, zatrudniający jednego członka rodziny lub jednego ucznia z wyjątkiem zegarmistrzów i jubilerów.

ZAPYTANIE

Jaka jest taryfa dla kierowników i uczni w zawodzie piekarskim zatrudnionych w spółdzielniach?

ODPOWIEDŹ

Jeżeli nie została zawarta umowa zbiorowa dla pewnego obwodu lub dla pewnej kategorii pracowników to wysokość wynagrodzenia ustalają w umowie indywidualnej pracobiorca z pracodawcą, biorąc przy tym pod uwagę warunki lokalne oraz szczególne wymogi ze strony pracodawcy. Pracobiorca kierownik zakładu otrzymuje oczywiście zawsze wynagrodzenie wyższe aniżeli pracownik przeciętny. Deputat jest wprawdzie w zawodzie piekarskim zwyczajem dla tych pracowników, którzy mieszkają i stołują się poza przedsiębiorstwem. Wysokość tego deputatu zależna jest od zwyczajów miejscowych. Dla uczniów taryfę ustala Min. Przem. i Handlu. Pracodawca może z własnej woli płacić więcej aniżeli przewiduje taryfa. Taryfa przewiduje odrębne stawki dla uczniów, którzy podlegają obowiązkowi szkolnemu i takich którzy już temu obowiązkowi nie podlegają.

Zagubione dokumenty

Unieważniam zagubione świadectwo egzaminu czeladniczego w rzemiośle krawieckim złożonego w dniu 12. 4. 1927 r. w Świeciu, na nazwisko Bronisław Świderski, urodzony dnia 28. 12. 1906 w Sierosławiu.

Zezwala się na przedruk artykułów z podaniem źródła.
„Rzemieślnik Pomorski" — redaguje kolegium. Wydawca: Związek Cechów w Bydgoszczy, ul. Jagiellońska 10
Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, Jagiellońska 10, tel. 24-63. Administracja przyjmuje interesantów codz. od godz. 10 do 13.
Redakcja czynna codziennie (oprócz soboty) od godz. 10 do 12-tej. Konto czekowe PKO Bydgoszcz VI-340
Drukarnia Polska Spółdz. Wyd. „Zryw" z o. u., Bydgoszcz — 5233 E-487387